

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 27.

V petik 4. Maliga travna

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petik. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blasniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znesse 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

28. marca 1851 bo v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju XVIV. del občniga državniga zakonika in vladniga lista od leta 1851 in sicer v edino-nemškem, kakor tudi v vsih devetih dvojnih izdanih izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 65. Ukaz ministerstva vojaštva od 12. marca 1851, s katerim se po naj višjem dovoljenju dvigne odločba patenta glede smodnika od leta 1807 zavolj izjeme judov, ki niso smeli smodnik in solnitar ne napravljati ne z njima kupčevati.

Št. 66. Cesarski ukaz od 16. marca 1851, po katerem se §. 346 kazenskiga reda od 17. januarja 1850 razjasne.

Št. 67. Cesarski ukaz ravno tega dne, s katerim se več odločb glede deželne zbornice in zemljišnovradnega opravila predpiše.

Št. 68. Razpis ministerstva denarstva od 22. marca 1851, po katerem se ravnanje 17. t. l. zrečkanih nemških denarskih liskov po 10 kr. redne čerke X. I. naznani.

Tudi danes 29. marca 1851 bo ravno tu V. del občniga državniga zakonika in vladniga lista od leta 1850 izdan in razposlan. Ta del je bil 9. januarja 1850 v edino-nemškem, 15. maja 1851 v slovensko-nemškem, 12. decembra 1850 v talijansko-nemškem, 24. januarja 1851 v madjarsko-nemškem, 15. februarja 1851 v česko-nemškem in 27. marca 1851 v horvaško- in poljsko-nemškem dvojnem izdanju izdan in razposlan.

Zapopade pod

Št. 8. Deželno vstavo in volitni red za deželni zbor za koroško kronovino.

Dunaj 28. marca 1851.

Od c. k. vredništva občniga državniga zakonika in vladniga lista.

Danes bo XIII. del III. tečaj 1851 deželniga zakonika in vladniga lista za Krajnsko izdan in razposlan.

Ljubljana 4. aprila 1851.

Od c. k. vredništva deželniga zakonika in vladniga lista za Krajnsko.

Njegovo veličanstvo je po naj višjem sklepu od 18. decembra pr. l. avstrijanskega državljanu Antona Gazzi Francovich v Tripolis-u za tamošnjega avstrijanskega konsula z pravico konsularno tarifno plačo prejemati, najmilostljivše izvoliti blagovolilo.

Ljubljana 21. marca 1851.

Nevradni del.

Vlada in državljanjani.

(Konec.)

II.

Komaj se je glas francozovske prekucije po Evropi raznesel, je dozdejni mir v državah nehal, posebno pa na Laškim, na Nemškim

in v naši Avstrii, prekucija 24. svečana v Parizu je rodila prigradbe 13. sušca na Dunaju. Čez prigradbe tistiga dneva zamoremo se le zdaj po pravi ceni soditi, ker nas je skušnja učila, kaj je tisti dan koristniga, kaj hudiga in nevarniga prinesel. Pervaki med možmi, ki so tisto leto od sušca do listopada na Dunaju sloveli, so imeli zlo razne namene, nekteri so bili iskreni domoljubni Avstrijanci, mnogo jih je pa bilo, ki so marsikterokrat ne tako hudobno kakor neprevidno v pogubo vesolne Avstrije velike evropejske države se poganjali. Božja previdnost je pa vse tako obrnila, de je tudi iz hudih že dokončanih in vpeljanih namenov Avstrii sovražnih strank, našimu cesarstvu mnogo prida zraslo. Ne bo prazno delo prigradbe tistih časov, če tudi le po verhu pretresti. Zvunaj množice starim navadam clo vdanih mož, so bili prebivavci našiga cesarstva vsih mest, vsih stanov in narodov prepričani, de dozdejna podoba vlade potrebam časa primerjena več ni. Ali so tačas Avstrijanci pravo terdili, ali je zapeljiva zmota njim glave vnela, — o tem mi tukaj ne sodimo, res je le, de tisto vošilo ni izhajalo od kake stranke, ampak od veseljnosti državljanov. Avstrijanski narodi Dunajčanam naročila niso dali, premembo vladne podobe terjati, od mliliga cesarja Ferdinanda dovoljeno, so pa povsod z veseljem sprejeli, to priča, kako so bili od začetka vsi ene misli. Cesar Ferdinand je po patentu 15. sušca 1848 vsim narodam avstrijanskiga cesarstva dovolil: prostost tiska, narodno stražo, in vstavo. Pervo vstavno avstrijansko ministerstvo 20. sušca 1848 je tudi prostost tiska in narodno stražo neodlagama vpeljalo, in že 25. maliga travna je bil na znanje dan cesarski patent, po katerim je bila oznanjena vstava avstrijskimu cesarstvu. — V prvih mescih naše svobode smo clo veliko brali in slišali od prostosti, enakosti, bratoljubja med narodi, od vstavne vlade itd., ali od tega, kar je nar potrebnejše bilo vstanoviti, namreč politiške edinosti, notrajnim in zunajnim sovražnikom v bran, se je tu in tam v kakim časopisu, kak pošten in pametin mož oglasil, govoriti pa od nerazdeljive zedinjene avstrijanske samovladije ni bilo varno. In vunder je edinost naše države nar imenitnejši potreba, če se hoče vstavna vlada vpeljati. Cesarja Franc in Ferdinanda sta polovico cesarstva samoderžno, in drugo (namreč dežele ogerski kroni podložne) vstavno vladala. Tako vladanje ni zlo koristno, pa je mogoče, dve vstavni vladi v eni državi ste si tako popolnoma nasproti, de vlada ne more nazaj ne naprej. De je to gotovo, nas skušnja dobro uči. Ko je bila vstavna vlada za celo Avstrijo naznanjena, so se ogerski poslanci na Dunaju tako oglasili: kar je zdaj Avstrijancam dano, smo mi že davno imeli, mi potrebujemo zdaj posebniga ministerstva. Tudi v to je mili cesar in kralj Ferdinand 11. maliga travna dovolil. Je bilo vstavljeno posebno ministerstvo za dežele ogerske krono. Kaki nasledki so iz te naprave izvirali. Ministerstvo vojaštva je vstvarilo

ogersko armado, ministerstvo denarstva se je branilo dolgove cesarstva plačati, ministerstvo zvunajnih zadev je odločilo poslance v Frankobrod, v Pariz, v London, kakor de bi bilo ogersko kraljestvo samostojna evropejska država. Naš namen ni tukaj soditi čez vstavo 25. maliga travna 1848, mislimo pa, de je ona bila za edinost države clo malo pripravna, ker ni objela ne dežel ogerske krono, ne lombardo-beneškiga kraljestva. Po takim namenu bi bila Avstrija imela trojno ministerstvo, in tri ločene vstavne vlade eniga cesarja! Prekucijska stranka na Dunaju je z vstajo 15. velkiga travna vlado vsilila, vstavno 25. maliga travna reči, sicer ne zavolj nje slabe zveze avstrijanskih kronovin, temuč le, kakor so se glasili, zavolj pomanjkanja praviga prostiga duha. Zginila je tista vstava, in mi nje pogube ne obžalujemo, akoravno dobro vemo, de iz puntov in vstaj državljanam prav malokrat kaj koristniga izvira, — tistim clo nikoli, ki so se jih deležni storili. — V drugi polovici maliga serpana so se znajdli na Dunaju avstrijanski poslanci v prvim državnim zboru, poklicani od mliliga cesarja Ferdinanda za celo Avstrijo veljavno vstavo vtemeljiti. — Dolgo se tisti zbor tega opravila lotil ni, mnogih zmot so ga obtožili in grajali, zlasti zavolj obnašanja pri prekuciji in grozovitnih prigradbih 6. kozoperska. — Nimamo namena o njegovim djanju in odlašanju soditi, mi le to omenimo, de on clo v stanu ni bil, celi Avstrii veljavno vstavo sostaviti in vpeljati. Tega bo vsak prepričan, kateri okoljšine le en malo prevdari. V sredi perviga avstrijanskiga državniga zbora smo pogrešili poslance vsih ogerski kroni podložnih dežel, smo pogrešili poslance lombardo-beneškiga kraljestva, tedaj polovica cesarstva svojih poslancov tam ni najdla. — Pametno je, de cesarstvo po celi samovladii veljavno vstavo od cesarja sprejme, poslancam le nekterih kronovin pa ni dano postave vtemeljiti, ktere bi vse kronovine vezale. Njegovo veličanstvo cesar Franc Jožef I. je tedaj iz lastniga nagona vsim ljudstvam svoje samovladnije, veseljni Avstrii veljavno vstavo 4. sušca 1849 oznanil. V dvojnem pomenu je ta vstava važna in imenitna, namreč de samoderžno vlado v vstavno spremeni, pri tem pa edinost, nerazvezljivost in nerazdeljivost avstrijanskiga cesarstva izreče, in po cesarski besedi vsim narodam enakopravnost zagotovi. — Vsi domoljubni Avstrijanci so cesarsko darilo z hvalo in veseljem sprejeli, kakor konec žalostnih preprirov in zgodnjo danico boljnih prihodnih časov. — Kakor vsako človeško djanje posebno, še iz vladne naprave izvira, je tudi vstava 4. sušca 1849 ne malo nasprotnikov najdla. Tern v peti je bila ta vstava vsim, kterim nič mar ni edinosti in slave države; vsim narodoljubnim prinapetnežem, kterim lastni narod čez vse gre, naj se že Nemci, Madjari, Lahi ali Slovani imenujejo; vsim razdeljivcem; vsim zvunajnim in notrajnim puntarjem, kterih poželjenja vse od tla do verhe prekucniti, je ona zaterla. — Ko so sovražne stranke zvedile, de vse voj-

skovanje proti nji nič ne pomaga, ker je večina le hrepnela državno barko v varno zavetje miru vpeljati, in enkrat prekucijo končati, je sčasoma grajanje te vstave vtihnulo. — O času naznanjene postave 4. sušca 1849 tudi vojska še ni bila končana ne na Ogerskim, ne na Laškim. — Velki serpan tistiga leta je Avstriji popolnoma slavo in srečo prinesel, en teden po spravi v Milani 7. dan tistiga mesca je armada ogerskih puntarjev na planjavi blizu Vilagoša orožje iz rok položila. — Zdaj pa začnejo neprenehoma vlado opominjati, da naj bi brez zamude dano vstavo v djanju vpeljala, posebno pa, da bi zavolj hudodelstev obsojene oprostila, stanu obsednimu v poglavitnih mestih cesarstva konec storila, in urno deželne zборе kakor tudi državni zbor na Dunaj poklicala. Tem prošnjam so se pridružili mnogi sicer pošteni, pa v političkih rečeh manj skušeni možje, kateri podobno bolj kakor reč, skorjo bolj ko zerno cenijo, in ki ne premislijo, da vse kar vladi nasprotna stranka silno voši in terdi, če se še tako nedolžno ali clo dobro kaže, večidel kaj škodljiviga skriva. Nasprotniki naše vlade dobro spoznajo, da jim vstava 4. sušca 1849 dosto morebiti preveč prostora ponudi s takim trudam s toliko kervjo pridobljeno edinost naše države podkopavati. Deželni zbori, kakor občni državni zbor, neomejena prostostiska bi jim lepo priloznost dali, vojskovanje z ministrstvom na novo začeti, vladi nove zadržke stavljati, in še zdaj ne preterdno edinost med narodi spet žaliti. Še zdaj potakih skušnjah mnogoteri se niso zúčili, da podoba vlade zmiraj le podoba ostane, da podoba vlade sama na sebi državljanam blagostanost in srečo zagotovila ne bo, naj bo še tako skerbno in popolnoma napravljena, da vlada današnji dan potrebuje neomejene moči, da bo v stanu nevarnosti, ki od mnogih krajev žugajo, odverniti. Vstavna vlada je zlo lepa reč, tode le, če je okoljšinam kraja in časa primerjena, sicer sovražnim strankam orožje ponudi, in pomoč da, državi in vladi serdito vojsko napovedati. Francozi so skusili v šestdeset letih razne vladne podobe. Do leta 1789 je bila francoska dežela kakih 1400 let samoderžno kraljestvo, 1791 spremenjeno v vstavno državo, 22. kimovca 1792 so vstavili republiko, ktere podoba je bila trikrat prenarajena 1795, 1798 in 1801. Leto 1804 si je Napoleon samoderžno cesarsko krono na glavo djal, 1814 so Ludovika XVIII. vstavniiga kralja izklicali, 1815 je bilo kake dni vstavno cesarstvo, dokler je Ludovik XVIII. spet v Pariz prišel. Leta 1830 so Francozi kralja odgnali in svojo vstavo spet premenili. Leta 1848 je moral kralj Ludovik Pilip I. odstopiti, in zdaj je Francosko spet, kakor pred šestdeset letmi— republika. V preteku šestdesetih let niso imeli Francozi nič manj ko dva najst raznih vladnih podob, in to so storili Francozi, tako skušeno, omikano, domoljubno ljudstvo eniga naroda. Če bi bila kaka podoba vlade sama na sebi zveličavna, oni bi jo bili gotovo znajdli, čudno je le to, da so drugod v to hrepneli, kar so tam komaj na stran postavili. Zmota je blagostanost človeškiga rodu, kolikor je mogoče jo na naši zemlji doseči samo v tej ali uni podobi vlade iskati. Kakor posamesni človeki tako so tudi narodi in ljudstva na razni stopnji omike in političke skušnje, tedaj je nekterim ta, drugim druga podoba bolj primerjena, varno pa nikoli ni njo kakor obleko neprevidno preminjati. — Kako so si celih tri in trideset let od 1815 do 1848 zlo učeni in pošteni politički možje vsih evropskih držav vpeljavo vstavne vlade vošili. Tudi slavni rimsko-nemški cesar II. je nek rekel, da dobra vstava bolj velja memo se tako izverstniga samoderzniga vladarja, ker je on umer-

ljiv, vstava ne. Tedaj so priporočevali vladno oblast v postavodavno in izvedivno takodeliti, da vladar postavodavno z državnim zborom izveduje, da pa izvedivna samo njemu gre, ki jo po odgovorljivih ministrih in njim podložnih vradnikih izveduje. V podporo svobodne države so terjali pravico političke družtva vstanoviti, po govoru in tisku svoje misli na znanje prosto dajati, in narodno stražo z orožjem priskerbeti vsim nasprotnikom svobodne vstave v bran. Vse te lepe reči nam je že mili cesar Ferdinand I. podal. Ali kakšna je bila raba naše prostosti. Deželni zbori kakor občni državni zbor, govorniki in časopisniki, političke družtva in narodne straže, vsi so čez pravo mejo mahnili, tako da je vlada vsiljena bila, državne povodeže z prav terdno roko zagrabit, če ne bi bilo že davno vse v globoki brezden padlo. Naj bi nas tedaj zgodovina ptujih ljudstev, naj bi nas saj naša lastna žalostna skušnja učila, da podoba vladetama na sebi, naj bo še tako dopolnjeno sostavljena in skerbno izkrovana držav zveličati no more, če se je državljanji po obnašanju vredni ne kažejo. Tudi vstavna vlada bo le tačasobilno blagoslova donesla, če bodo vsi prepričani do globočine serca, da je vladi oblast od Boga dana, in da je tudi svobodniga državljanja perva in nar imenitnejši dolžnost vladi in postavam pokoren biti. Melcer.

Austrijansko cesarstvo.

Xp. Dopis iz Celja. Sovraštvo med sosedu, ki mir v sosedstvu zbrise, poslednji sled patriarhalskega stanu zatera in nedotakljive domače pravice svojovoljno vničuje, se toliko bolj razprotera, kolikor bolj se samoprid in svojoglavnost v veri v deželi vkorenini. Kaj da zamore biti nasledek tako žalostnega znamenja, nam je pokazala deveta porotna obravnava, pri kateri sta dva bratranca, Blaž in Peter Standeger, neoženjena, premožna kmetiška sinova iz Police pri Radgoni, prvi 20, poslednji 31 let star, zatožena hudodelstva javnega silodelstva, pred sodbo stala. Obravnava je sledeče pokazala:

Med obema zatoženima in sosedom je bilo dalj časa sovraštvo; 21. se začnejo sestriči Petra Standegerja z sosedovimi preperati, med tem ko pretečeta Peter z cepcom in Blaž Standeder z ročnikom motike govoreča: „Sva že tu!“ Sosed, ker se je bal, da bi ga ne pretepala, pobegne v hišo, se zapre v izbo, od znotraj vrata tišči, jima noče odpreti in na tako vižo se jima nekaj časa brani. Ker se pa dobro upreta, vrata odjenjajo in v izbo na tla telebijo; na to se udereta na neoboroženega sosedu v izbo, ga na tla veržeta in semtertje vlačita. Blaž ga zagrabi in v peč telebi, da se kahle razsujejo, Peter ga pa večkrat po glavi in rami vdari, kar so zdravniki za lahko poškodovanje spoznali.

Zatožena obstaneta, da sta si namenila k sosedu iti, ga pretepsti in tako vpitju konec storiti; tajita pa, da bi bila peč ubila in da bi bila cepec in ročnik motike saboj imela in terdita, da sta le perst debele šibe imela, da bi bila sosedu tepla; Peter tudi obstane, da je sosedu na glavo in ramo udaril. — Dogodbo je 7 prič, ki so bile h glavni obravnavi povabljeni v bistvu poterdilo. — Namestnik državnega zastopnika gospod Paiman je tedaj porotnikom vestno in z prepričevavno besedo pokazal, da sta zatožena kriva, in sicer tudi v slovenskem jeziku, česar so bili vsi Slovenci zlo veseli. Nato je tudi vse pričakovalo, da bo zagovornik, kterega smo že večkrat omenili, v slovenskem jeziku govoril, al on nam je pri drugih porotnih sodbah to storiti obljubil, ker se mora popred popolnoma v jeziku izobraziti. Sicer je pa on goreče vse okoljšine, ki so za zatožena govorile, po-

rotnikom na serec položil in posebno pokazal, da zatožena nista imela namena, v hišo sosedu s silo predreti in ondi nad njim silo delati, ampak ona sta se le namenila, ga zavolj vednega prepiranja in pričkanja pretepsti; da je pa v hišo pobegnul, zato ona nista odgovorna; ravno tako je pokazal, da nista bila oborožena, ker sta le šibe imela, ki se ne morejo za orožje imeti, kar je toliko bolj verjetno, ker terdita, da je bilo njih zadržanje vedno neomadežvano, da ima pa pretepeni z ženo vred slabo ime. — Predsednik vitez Azula je na to ob kratkem, jasno in vsestransko ponovil, kar se je pri glavni obravnavi pokazalo in porotnikom razjasnil. Nato so porotniki, če sta Blaž in Peter Standeger hudodelstva javnega silodelstva kriva, z 9 glasi „nekriva“ in na vprašanje, če sta kriva, da sta sosedu vidljivo na telesu poškodovala, z 10 glasi „kriva“ odgovorili. Na podlagi teh odgovorov, s kterimi so bili poslušavci, kakor se je vidilo, zadovoljni, je bil Blaž na 14 dni in Peter Standeger na 4 tedne v zapor od porotnega sodništva obsojen.

Ta obravnava je bila poslednja pri tej porotni sodni mesca marca, ker sta dva zlo obtežena požigavca, ki bi bila imela pred porotno sodbo priti, umerla, cden pa je zbolel in pri četerem še nakazni spis ni veljave zadobil. — Predsednik, vitez Azula, je porotnike podučil o dobroti, ktere se zamorejo po postavi poslužiti, ako hočejo posla porotnikov za prihodnje leto prosti biti, kar so tudi vsi storili. Nato vzame od njih slovo, in se jim živo zahvali v kratkem, jedernem in presunljivem govoru za marljivost in nekoristoljubnost, za redko naravno pravoljubje, s kterim so na vse vprašanja v začudenje naj bolj skušenih sodnikov odgovorili in s tem očevidno pokazali, da so štajarski Slovenci krasne naprave porotne sodbe tudi vredni. Porotniki so vidno ganjeni po versti predsedniku desno podali, se mu serčno priporočili in z novimi skušnjami obogateni se na svoj dom podali v sredo svoje družine in na svoje delo. — Še to opomnimo, da je bilo nekoliko porotnikov v njih veliko sramote, ker niso nemškega jezika razumeli overženih, in da toraj od svojih soporotnikov in rojakov niso tisti časti deležni postali, ktero so, ko so bili k tem častnem opravilu poklicani, zaslužili; da bise ta napaka odpravila, bi pač zlo želeli!!

Poslednjič moramo serčno obžalovati, ako se splošna govorica, toraj verjetna novica poterdi, da dozdajni predsednik porotne sodbe, vitez Azula svojega imenitnega, res da težavnega opravila vprihodnje ne bode več prevzel, kterega je v začudenje in veliko splošno zadovoljnost doverševal. On je vedno pokazal, da so mu vse okoljšine pervega preiskovanje natanjko znane, ročnost in nagla razumnost ste mu prirojene, on je znal pri vsakem nepredvidljivem primerleju reči in postavi primerno zadostiti; resnost, veljava v javnih opravkih, marljivost resnico zvediti, pravici veljavo dati in največja neenostranost so bile njegove občno spoznane lastnosti. Ako temu še lepo besedo in popolnoma znanost slovenskega jezika prištejemo, kar je neogiblivo potrebno vsacemu predsedniku porotnega sodništva na slovenskem štajarskem, si zamorejo zares Slovenci srečne šteti, ako tacega naslednika, kakor je on, dobe. Zato mu bo pa tudi, kdor pravico poštuje, dolžno hvalo vedel, da je pomembo enakopravnosti tako natanjko zapopadel in jej povsod veljavo podelil. To naj bo pa tudi gospodom zagovornikom, umetnikom, posebno zdravnikom posnemanja vreden izgled.

Horvaška.

V poslednji seji „Matice ilirske“ je bilo sklenjeno, v cesarjevo knjižnico Gundulića in slov-

nik Drobniča poslati, kakor tudi izdane dela arheološkemu društvu v Petrograd pošiljati in sicer po društvu za jugoslavensko povestnico, s katerim v zvezi stoji. Velik zaklad bukev, ki niso še prodane, svetova, da bi se njihna cena nekoliko ponižala.

Vse gospode pisatelje, ki so, naj bo to ali to, v narodnem jeziku pisali, ki imajo za tisk pripravljene rokopise, bo vodstvo „Maticice“ pozvalo, ako hočejo svoje dela Matici prepuštili, to do konca mesca junija t. l. naznani.

* V hervaški kronovini je 6 gimnazijev, namreč v Karlovcu, Oseku, Reki, Požegu, Varazdinu in Zagrebu, poslednji gimnazij je dobil naslov Archigimnazija, akoravno se ne loči od drugih naj bo že, da tamošnji profesorji več plačo dobivajo kakor na drugih hervaških gimnazijih.

Podučni jezik je vsih teh gimnazijih narodni jezik, le v Reki še deloma talijanski.

Avstrijska.

Pregled največjih kazni od leta 1845 noter do leta 1848 obsojenih hudodelnikov pokaže sledeče:

V ječo za celi čas življenja se je le eden hudodelnik na Krajskem in trije na Českem obsodili. K smerti se jih je ta čas le malo obsodilo, kar sledeči pregled pokaže:

Na Dunaju	1
„ drugem spodnjim Avstrijskem	2
„ zgornjem Avstrijskem	2
„ Solnograškem	1
„ Českem	2
„ Moravskem	1
„ Dalmaciji	1
„ Galiciji	11
„ Bukovini	2
„ Lombardiji	4

Skupej 27

Pristaviti je treba to, da obsodbe vojaškega sodništva niso temu pregledu prištete.

* Govori se, da bo drugo polletje vsak, ki bo imel iz deržavne denarnice kaj potegnuti, četertinko srebra dobil, nasproti bo pa vsak zavezan, ki bo imel v deržavno denarnico kaj odrajtati, peti del v srebru plačati. Tako pravijo, bo mogoče čez leto in dan, kar se je natanjko prerajalo, vse banknote pod 10 goldinarji iz občenja spraviti.

Česka.

Cerkev sv. Dragotina v Pragi se bo, kakor „Pr. nov. pravijo po bicantski stavbi v spomin tistega časa slavenških aposteljnov Cirila in Metoda, ko se je česki knez Bořivoj prvi h keršanski veri spreobrnul, čisto na novo zidala.

Galicija.

Lvovsko mestno svetovavstvo je knezu Schwarzenbergu za ohranjenje miru sledeče zahvalno pismo poslalo:

Vaša svitlost!

Modrost Vaše svitlosti je nedavno nas pred vojsko obvarovala, ki bi bila že po svoji natori obžalovanja vredna — v svojih nasledkih pa, če tudi pri naj svitlejših zmagah na polju bitev, komaj drugačna kakor nesrečna.

Nobeden ni zamogel viditi, kako bi se bila obrnula in kako razprosterla.

Osoda narodov in deržav bi se bila v njej vagala, vživljenje velikih namenov in mirno razvitje najvažnejših deržavlanskih naprav bi se bilo overlo, javno blagostanje bi se bilo v težkih časih pokopalo — mlada Avstrija bi bila v nevarnosti.

Pa neprevidna velika in resna nevarnost je odvernjena; — mirni deržavljan spet zaupno v prihodnost gleda in narodi Avstrije in Evrope so dolžni zraven vsemogočnega vladarja posebno Vam se zahvaliti.

Mestno svetovavstva Lvova deli ta čut odkritoserčno z pravičnim ponosom in se prederzne Vašo svitlost za sprejetje ponižne zahvale prositi, s katero združi terdno zaupanje na modro in vspšno vladanje Vaše svitlosti k namenu, da bo Avstrije svojo veliko nalogo, vživaje blagosni mir, srečno doveršila.

Ogerska.

Postavljenje političkih vradnikov na Ogerskem je njegovo veličanstvo že poterdilo.

* V Čanadski županiji na Ogerskem so našli 86,984 prebivavcov, med njimi 48,638 Madjarov, 20,530 Slavenov, 11,000 Romanov, drugi so Nemci in Cigani.

* Iz Ogerskega se imajo velikonočni teden poslanke k cesarju podati ga prosit, da bi njihovim sinam prizanesel, ki so bili zavolj političke zmote v ječo obsojeni. Poslank ima 66 iz vsih stanov biti.

Lombardo-beneško kraljestvo.

Njegovo veličanstvo, svitli cesar se je iz Tersta v Benetke podal in pri tej priložnosti Benečanom svobodno barkostajo podaril.

* Na švajcarski meji od Sesto Calendo do Gravedone se je vojaški kordon postavil.

Tuje dežele.

Bosna.

Iz bosniške meje se piše 26. marca sledeče: Zadeve v Krajni so se za turško vlado ugodno obrnule. Ne Omer paša, ampak Ibrahim paša je vstajnike med Jaico in Kul Hisarom potolkel. Ti so se menili v Banjaluki vtaboriti, ktere so pa prebivavci zapodili, ki so zavolj tega v Pridor pobegnuli.

Pred Majdanom se misli drug vstajniški oddelk zbrati; pa teško da bi vstajniki zamogli se kaj storiti. Bolj imenitni keršanski kupci so vsi na avstrijsko zemljo pobegnuli, ker mohamedanski vstajniki z keršanskimi prebivavci strašno ravnajo. Ako se poterdi, cesar ni več dvomiti, da se je Banjaluka za vlado izrekla, se mora vstaja v Krajni za dalj časa udušiti. Potem bo treba Seraskieru še puntarski Bihač ukrotiti.

* Bivši vezir Hercegovine, Ali paša Stolčević mora z vso družino vjet s Seraskierom hoditi. Sic transit gloria mundi.

* Naj novejša novice iz Bosne naznanijo, da je Derviš paša pri Gil-Hisarju blizo Jaice vstajnike, kterih je bilo 10,000 potolkel in popolnoma razpodil.

Bulgarska.

Iz Belgrada se naznani, da se Bulgari v velikih četah na Serbsko preseljujejo. Vzrok tega je, ker se Bulgari krog Vidna zlo zaperajo. Deželni poglavar, Ali Riza paša je, kakor pravijo, sovražnik Bulgarov. Turška vlada je scer prošnja Bulgarov, da bi se njih škofje redno iz občinskih denarnic plačevali, uslišala, tudi vidensko škofijo je podelila možu, ki vživa popolno zaupanje naroda, pa deželni poglavar to vse za prezgodno in neopravičeno spozna in meni, da je gibanje na Bulgarskem iz vstajoželnih in pauslavistiških namenov vstalo. Zavolj tega zapera posebno poslance, ki so bili v Carigradu. Toraj se vdeležniki gibanja na Serbsko vseljujejo, kjer jih gostoljubno sprejemajo.

Laška.

Roparja Passatori-a, pred kterim je na Rimskem vse trepetalo, so po terdovratnem boju, v kterem se je terdo branil, ustrelili. Njegovo truplo so v Lugo prinesli.

Turška.

Ker je turško carstvo posebno v prihodnje zlo imenitno, ker so se začeli razni narodi dvigovati in med saboj bojevati, napeljemo sledeče o tamošnjih prebivavcih in narodih:

Turško carstvo leži v treh delih sveta, obseže krog 121,000 štirjaških milj in se tako razdeli:

Evropejska Turčija:

Tracia ima 1,800,000	prebivavcov
Bulgarska	4,000,000,
Moldavska	1,400,000,
Valaško	2,600,000,
Bosna in Hercegovina	1,400,000,
Rumili	2,600,000,
Serbsko	1,000,000,
Otoki	700,000,

Skupej 15,500,000.

Azijatiška Turčija:

Mala Azija	10,700,000,
Sirja, Mezopotamia in Kurdistan	4,450,000,
Arabia	900,000,

Skupej 16,050,000.

Afrikanska Turčija:

Egipt	2,000,000,
Tripolis, Fez, Tunis	1,800,000,

Skupej 3,800,000.

Z vsim skupej tedaj 35,350,000.

Narodi so

V Evropi:

Ozmanov	1,100,000,
Slavenov	7,200,000,*)
Romanov	4,000,000,
Arnavtov	1,500,000,
Gerkov	1,000,000,
Armencov	400,000,
Judov	70,000,
Tatarov	230,000,

Skupej 15,500,000.

V Azii:

Ozmanov	10,700,000,
Gerkov	1,000,000,
Armencov	2,000,000,
Judov	100,000,
Arabov	900,000,**)
Sircov in Kaldejcov	235,000,
Drusov	25,000,
Kurdov	1,000,000,
Turkomanov	90,000,

Skupej 16,050,000,

V Afriki:

Arabov	3,800,000.
------------------	------------

Tedaj vsih prebivavcov skupej 35,350,000.

Po raznem verozakonu je:

v Evropi:

Mohamedanov	3,800,000,
Gerkov	11,370,000,
Katolčanov	260,000,
Judov	70,000,

V Azii:

Mohamedanov	12,950,000,
Gerkov	2,360,000,
Katolčanov	640,000,
Judov	100,000,

v Afriki:

Muhamedanov	3,800,000.
-----------------------	------------

Ljubljanski novičar.

Stergani bankovčki so do konca t. m. še veljavni.

* Nemško slovenski veliki slovník je Ljubljanski slovníški zbor dokončal. Slava velikim rojakom, ki so brez vsega plačila tako marljivo to veliko, prevažno delo speljali. Da bi pač kmalo beli dan zagledalo!

* Včeraj popoldne je prišla četerta četa domačega polka v Ljubljano.

* V torek se bodo v tukajšnjem gledišču slovenske pesmi pele. Nadjamo se, da bo gledišče polno, kakor se je pri taci priložnosti vedno zgodilo in ker že tako dolgo nismo iz domačega odra slišali domače melodije!

*) Bulgarov	4,000,000.
Serbov	1,000,000.
Raja	500,000
Bosnjakov	1,000,000.
Hercegovincov	400,000
Drugih	300,000.

***) Z afrikanskimi prebivavci v Egiptu.

Kdor želi v uradnim ali pa v ovrhah listu karkoli si bode naznaniti, plača za vsako verstico z navadnimi čerkami za enkrat 3 kr., za dvakrat 4 kr. in za trikrat 5 kr. in za vsakokrat je še 10 kr. za kolek po

Vradni list št. 14.

novi postavi za plačati; kdor sam ne utegne v slovenskim jeziku sestaviti, zna nam tudi sestanek v nemškem jeziku poslati, proti tem, de od vsakih treh tiskanih verst en krajcar zaprestavljenje odrajta.

k 27. listu Ljubljanskiga časnika, v petik 4. Maliga travna 1851.

št. 2662. **Razglas.** (50.) 1

Na meni predloženo prošnjo mestniga odbora glavniga mesta Ljubljane od 29. Marca št. 91 spoznam za dobro, z razglasom od 4. Februarja t. l. št. 956 odlóčeni obrok za zameno poškodovanih in preterganih denarnih listov po 6 kr. in 10 kr. še do konca mesca Aprila t. l. podaljšati.

To se da s pristavkam na znanje, de se, ko ta obrok preteče, pretergani listki pri nobeni javni denarnici ne bodo ne za plačilo jemati ne za dobre zamenjati sméli.

Od c. k. davkniga vodstva za krajnsko kronovino.

V Ljubljani 30. Marca 1851.

Gustav grof Chorinsky, l. r. c. k. poglavar.

št. 2635. **Oznanilo** (51.) 1

c. k. deželna poglavarstva kranjske kronovine od 29. marca 1851.

Po visokem razpisu ministerstva denarstva od 19. marca 1851. 2763 F. M. se mora cena Havana smodk pri prodajanju od 1. aprila po sledeči tarifi ravnati.

Sorta smodk	Na debelo, cena za 100 skupej		Na drobno, cena ene smodke kraje.
	gold.	kr.	
Lanzas	25	—	16
Caballeros	19	—	12
Cazadores	15	—	9 1/2
Ragelias I	10	30	7
„ II	11	—	7 1/2
„ III	12	—	8
„ IV	15	—	10
Panetas	7	30	5
Damas	6	—	4
Regulares primeras	6	30	4 1/2
Millares communes I	7	—	4 1/2
„ „ II	7	30	*
Manila I	6	—	4
„ II	6	30	*
Negueras I	8	—	5
„ II	12	—	8

Sorti Millares Communes II in Manila II, ki se do zdaj niste smele na drobno prodajati, se tudi zanaprej ne smete.

Kar se sploh na znanje da še s tem pristavkam, da se sorta Millares Communes II, kterih 100 7 gold. 30 kr. velja, in sorta Manila II, kterih sto 6 gold. 30 kr. velja, tudi zanaprej kakor do zdaj na drobno ne boste prodajale.

Gustav grof Chorinsky, s. r. deželni poglavar.

št. 1157. **Oznanilo.** (56.) 1

Od c. k. deželne višje sodnije za Koroško in Krajnsko kronovino bo oznaneno, da se bo druga redna seja porotne sodnije v okolici Ljubljanske deželne sodnije 19. Maja 1851 v Ljubljani; v okolici Celovske deželne sodnije 10. Junija 1851 v Celovcu; in v okolici Novomestne deželne sodnije 30. Junija 1851 v Novimestu, in sicer vselej ob 9. uro predpoldne pričela, in da so od predstojnika te deželne višje sodnije za predsednika porotne sodnije v Ljubljani svetovavec dež. viš. sodn. gosp. Miha Kozjek in za njegoviga namestnika svetovave dež. sodn. gosp. Anton Schmalz; za predsednika porotne sodnije v Celovcu svetovac dež. viš. sod. gosp. Janez de Pretis od Lagnodo, in za njegoviga namestnika svetovave dež. sod. gosp. Jože Schwab; za predsednika porotne sodnije v Novimestu svetovave dež. viš. sodn. gosp. Dr. Luka Lužan, in za njegove namestnike svetovave dež. viš. sodn. in predstojnik deželne sodnije v Novimestu gosp. Jože žlahtni Scheuchenstuel in svetovave dež. sodn. gosp. Bernhard Rath odločeni.

V Celovcu 27. Sušca 1851.

št. 160. **Oznanilo dražbe.** (55.) 1

Po ukazu slavniga c. k. stavbiniga vodstva od 17. t. m. št. 2863, bo za umetniške stavbe, ki se imajo v letu 1851 na deržavnih cestah c. k. ljubljanskiga stavbiniga vodstva speljati, ki so v poslednjih verstah zaznamovane, dražba pri slavnim c. k. okrajnim poglavarstvu v Ljubljani 12. aprila 1851, dopoldne od devete do dvanajste ure in popoldne od treh do šestih, namreč:

Številka	S t a v b a	Ponudno plačilo	
		gold.	kr.
<i>Na dunajski cesti.</i>			
1	Ohranjenje Čeruškiga mosta čez Savo	1416	14
2	Naprava novih deržavnih podlag med milokazavnikama 0/15—1/0	7	14
3	Poprava mosta med milokazavnikama II/1—2	95	—
4	Ohranjenje in poprava 6 poškodovanih podcestnih vodotočev med milokazavnikami II/14—15, III/8—9, V/1—2, V/2—3, V/10—11 in Mlarkarskiga mosta med milokazavnikama IV/0—1	798	4
5	Poprava pricestnih zidov med milokazavnikama III/9—10 in cestne škarpe med milokazavnikama IV/6—7	191	31
6	Naprava cestne škarpe med milokazavnikama IV/14—14	392	33
7	Poprava obstoječe stare stene in cestne škarpe, potem dlažba (Pflaster) cestniga grabna na Učka-hribu med milokazavnikami IV/15—V/1	618	41
8	Poprava cestne škarpe med milokazavnikama IV/14—15	122	37
9	Naprava novih deržajev na hribu Učka med milokazavnikami IV/15—V/5	73	48
10	Poprava in povišba babic pod Majdo pri Starim koritu med milokazavnikama V/1—2	96	4
11	Zavarovanje voznje na več mestih dunajske ceste z postavo 90 okrajnih kamnjev (kantonov)	180	—
<i>Na teršaski cesti:</i>			
12	Ohramba in poprava 10 poškodovanih z lesam ali z plošami pokritih vodotočev med milokazavnikami 0/14—II/5—6	1719	7
13	Poprava obstoječe, potem naprava nove cestne škarpe in pricestniga zidu med milokazavnikama I/1—2	236	28
14	Naprava čisto noviga stenniga zidu med milokazavnikama I/5—5	323	43
15	Poprava več delov nad Verhniko ležeče cestne škarpe med milokazavnikama II/12—13	100	38
16	Poprava poškodovane cestne škarpe, potem naprava treh prismatickih babic in prestava 12 okrajnih kamnjev	287	24
17	Poprava 30 poškodovanih babic med raznimi milokazavniki	256	43
18	Priprava in vsajenje 68 okrajnih kamnjev med milokazavnikami 0/8—III/8	136	—
<i>Na ljubeljski cesti:</i>			
19	Ohranivne dela na mostu čez Soro Medvodami	371	40
20	Poprava šest z plošami pokritih vodotočev med raznimi milokazavniki	415	48
<i>Na zagrebski cesti:</i>			
21	Ohramba dveh podcestnih vodotočev in obokaniga mosta za Laverco med milokazavnikama I/0—1	103	17
22	Naprava novih cestnih deržajev med raznimi milokazavniki	71	13
23	Priprava in vsajenje 68 okrajnih kamnjev po celi dolgosti ceste	136	—
<i>Na saškoški cesti:</i>			
24	Naprava noviga z plošami pokritiga podcestniga vodotoča med milokazavnikama 0/7—8	421	41
25	Priprava in vsajenje 77 okrajnih kamnjev namesti polomljenih deržajev	154	—
26	Naprava novih cestnih deržajev med raznimi milokazavniki	208	8
<i>Na cesti skozi Gradiše:</i>			
27	Ohramba mosta na bregu v Ljubljani	258	20
28	Priskerbljenje za leto 1851 potrebniga cestostavbiniga orodja	182	20
		Skupej	9076 42

K tej dražbi se tisti, ki mislijo kaj prevzeti povabijo s pristavkam, de se bo: 1) po §. 10 in 11, tiskanih dražbenih pogojev viši ponudba dražbe povsod, tedaj tudi takrat prideržala, ako je ponudba pod fiskalno ceno ali nji enaka: — 2) De bodo pisane naročila popolnoma napravljene, na koliku za 15. kr. pisane, in de se jim petpercentni vadum priloži, ki se prejéjajo, le predenj se bo ustna dražba pričela, to je do 9. dopoldne imenovaniga dražbiniga dneva; — 3) De se zamorejo dražbeni pogoji, stavbeni popisi in ostanki nad stroški pri podpisanim stavbenim vradu vsak dan med navadnimi vradnimi urami, in tisti dan, ko bo dražba, tudi pri c. k. okrajnim poglavarstvu v Ljubljani pregledati. C. k. okrajna stavbina vradnja v Ljubljani 31. marca 1851.